

Izšla vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostor, 2657 So. Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 So. Lawndale Ave. Telephone Rockwell 4904.

LETO—YEAR XVIII.

Cena lista je \$5.00.

Entered as second-class matter at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

January 23, 1919, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., torek 7. aprila (April 7), 1925.

Subscription \$5.00 Yearly

STEV.—NUMBER 82

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

ENOTNA FRONTA MEHIŠKEGA DELAVSTVA

DELAVSTVO SE ZDRUŽUJE V MEHIŠKI DELAVSKI FEDERACIJI.

Zdaj je manj kot 15,000 organiziranih delavcev, ki se niso pridružili.

New York, N. Y. — Roberto Haberman, ki je zastopal mehiško delavstvo na konvenciji Ameriške delavske federacije v El Pasu, in ki se zdaj nahaja v New Yorku, izjavlja, da je izravnana stavka cestnoželezniških uslužbencev v glavnem mehiškem mestu na podlagi priznanja prave delavske unije zopet korak k udeleževanju enotne fronte mehiškega delavstva. Priznanje novoustanovljenih delavskih strokovnih organizacij pomeni, da se prenehajo male organizacije, ki so jim bile kompanije naklonjene.

Stavka je pričela v začetku meseca marca in je trajala dva tedna. Podpirale so jo lokalne delavske unije, ki so pridružene mestni centralni organizaciji. Vozniki avtobusov, ki jih je dva tisoč, so prostovoljno prispevali vsak in vsaki dan po poldrugi pezo v stavkovni sklad. Haberman pravi, da je bila bitka končana, ko je predsednik Calles interveniral in izrekel, da se mora kompanija poravnati v 72 urah. Kompanija je odnehala. Priznala je organizacijo in razsodišče jo je obodilo, da plača stavkarjem 100,000 pezoov odškodnine in siicer 50,000 pezoov takoj, ostalih pa v dveh obrokih zaporedoma. To je dogodek, ki se menda do danes ne ni dogodil samo v Združenih državah, ampak ki nima do danes para po vsem svetu.

Pristanišni delavci so se odločili pridružiti Mehiški delavski federaciji. Zdaj ima Mehiška delavska federacija že pol milijona članov. Pridružili se ji bodo v bližnji bodočnosti tudi železniški delavci.

Vseh organiziranih delavcev, ki ne pripadajo k Mehiški delavski federaciji, je manj kot 15,000. Haberman izjavlja, da se ti delavci kmalu pridružijo.

PROTIZAMORSKA PROPAGANDA UKINJENA.

New York, N. Y. — Delavski tajnik Davis je vpošteval protest Narodnega društva za napredek zamorskega ljudstva in je prečrtal imenovanje dr. W. A. Fleckerja izrednom agentom delavskega departmanta. Davis je sporočil svoj odlok društvu pisмено.

Fleckerjeva kršitev je bila zaradi tega še bolj težka, ker se je poslužil prostega frankovanja. V letaku, ki ga je razpošiljal poštine prosto, so bili ti stavki: "Duševne in moralne lastnosti črnega človeka se ne morejo v najboljših razmerah in pridobitvah za poduk razviti tako kot v belega človeka."

"Bodimo gluhi napram tistim, ki tolačejo, da krščanska bratovščina pomeni plemensko enakost."

Davis je dejal, da ni vedel, kaj Flecker namerava, toda kot režištar o življenjski statistiki države Virginija, je bil sprejet kot izreden agent brez plače. Po izročenem protestu od strani Narodnega društva za napredek zamorskega ljudstva, je bilo črtano njegovo imenovanje.

Dva ubita v stavkovnih izredih. Berlin, 6. apr. — V bitki med policijo in stavkajočimi rudarji v Orlau, Slezija, zadnjo soboto sta bila dva ubita in mnogo ranjenih. Trije policaji so bili tudi ranjeni.

Pregled dnevnih dogodkov

Amerika.

Bankirji osnovali pretorijansko stražo.

V Zapadni Virginiji še ne bo miru.

Znanstvena predavanja o opicah prepovedana v North Carolini.

Delavske unije v Chicagu zavrgle Deverjev cestnoželezniški načrt.

Vojak, ki se je potegnil za Rusijo, dobil 40 let ječe!

Po svetu.

Finančna kriza v Franciji morda izkove nove volitve.

Enotna fronta delavstva v Mehiki.

Stavkovni izgredi v Sleziji; dva ubita.

Socialisti zmagali v Belgiji.

Hindenburg je odklonil kandidaturu za predsednika.

Čikaška delavska zveza proti "traction ordinanci"

Samo tri strokovne unije so glasovale za Deverjev načrt, dočim je 30 organizacij zavrglo predlogo.

Chicago, Ill. — V nedeljo popoldne je Čikaška delavska federacija oficijelno nastopila proti takozvani "traction ordinanci", o kateri danes glasujejo volilci Chicaga v referendumu. V federaciji je 33 strokovnih unij in samo tri so se izrekle za Deverjev načrt. Izid poskusnega glasovanja je bil sledeči: Proti ordinanci 10,433, za ordinanco 3356. Unije, ki so glasovale za ordinanco, sta dve električarski in u-nija elevatorjskih operatorjev.

Voditelji delavske federacije so že prej izjavili, da je Deverjev načrt rešitve cestnoželezniškega problema v Chicagu bankirska zarota, katere namen je, oropati mesto za milijone dolarjev v teku prihodnjih 40 let.

MEZDE SO ZMERNE.

Tako izjavlja delavski tajnik.

Washington, D. C. — Delavski tajnik Davis izjavlja, da delavske mezde niso previsoke v Združenih državah. Ko so ga intervjuvali časnikarski poročevalci, je izjavil, da statistika jasno pokazuje, da so ameriški produkti vedno več vredni. Ta vrednost produktov pa veliko hitreje narašča kot zaslužek delavcev, ki jih producirajo.

Na pr. produkti leta 1923 so bili vredni \$60,481,135,000. Njih vrednost se je povišala za 38.5 odstotka nad produkti iz leta 1921. V letu 1923 se je izplačalo delavcem v mezdah le \$10,985,895,000. To pomeni, da je bilo le 34 odstotkov več izplačanih v mezdah kot v letu 1921.

Davis je zaključil, da postajajo ameriški delavci vedno bolj produktivni.

Ta njegova izjava je popolnoma v nasprotju z govorancami podjetnikov in bankirjev, ki so stekali, da ameriški delavci postajajo vedno manj produktivni.

Davis je v zasebnem življenju milijonar in bankir. Torej mora vedeti, kaj govori.

SAMOMOR ROJAKA.

Pognal je štiri krogle vase radi denarja.

Leadville, Colo. — Filip Anžur, ki je prej bival tu več let, se je zopet vrnil v našo naselbino iz Clevelanda. Bil je tu osem dni, devet dan pa si je pognal štiri krogle vase in končal svoje življenje. Pustil je listek, na katerem je bilo zapisano: "Zalostno je. To sem naredil radi denarja. Pozdravljam vse."

Pripovedujejo, da je bil slaboumen. Mogoče so vzrok tudi družinske razmere. Njegovo truplo so poslali nazaj v Cleveland, ker sta bila hotela njegova žena, ki je tako hotela njegova žena, ki je ostala tam. — Poročevalec.

PRETORIJANSKA STRAŽA BANKIRJEV

ZGRADILI SO TUDI OROŽARNE ZA SVOJE ARMADE.

In proti komu to oboroževanje? Ali proti banditom?

Chicago, Ill. — (F. P.) — Na tisoče in tisoče nabojev, pušk, samokresov in strojne s trdnjavami podobnimi blagajnami v zemlji tvori danes nove orožarne vladajočih in zapovedujočih bankirjev v državi Illinois. Ako se primerjajo to ogromno orožje, municije, te masivne blagajne iz železobetona, kamna in jekla z njihovimi oplenjevalnimi predniki v Florenci, Pizi in Benetkah, legitimnimi pirati renesančne dobe, tedaj ti izgledajo kot židovski profiterji, ki v židovskem getu love cente.

Illinojski bankirji obžalujejo \$325,000, ki so jim odnesli banditje v 75 ropih v zadnjem letu. To priliko so izrabili, da lahko oborože svoje lastne čete z orožjem, ki so ga kupili od vlade, in da jih vpisujejo kot potrjene ubijalce pod zapovedništvom šerifov ilinojskih okrajev.

Delavci se mogoče čudijo, zakaj se toliko denarja potroši za orožje in privatne armade zaradi izgube borih \$325,000 v enem letu, ko je ta vsota veliko nižja, ki jo je prisleparil kakšen predsednik, ne da bi bankrotiral svoje naprave.

Odgovor na to vprašanje je ta, da so dobro izveščane in oborožene tolpe pod kontrolo in organizirane privatno kot na pr. od Društva bankirjev, lahko vpsorjajo za kaj drugega kot za lov banditov. Bančne blagajne v današnjih dneh se ne grade toliko zaradi vlomilcev, katerim se navadno mudi pri vlomih, kakor proti razjarjenemu ljudstvu. Blagajne se grade tako, da lahko vzdrže napad od strani ljudstva, ako bi tudi trajal ves teden. Take blagajne pričajo, da se bankirji boje, da ljudstvo nekega dne poide potrpežljivo, ko je izkoriščanje doseglo skrajne meje.

To so vzroki, da bankirji ne žele le državne policije, radi katere izgrajajo zakulise potoze v Springfieldu v družbi drugih korporacij. Kot najvišja gospodarska sila v modernem Illinoisu hočejo svojo privatno armado, svoje privatno topništvo, svoje privatne orožarne in svojo privatno najvišjo moč.

ZDRUŽENJE ŽELEZNIC BO PRIZNANO.

Washington, D. C. (F. P.) — Najmanj ni treba dvomiti, da se sprejet Van Swearingenov načrt za združenje železnice Nickel Plate, Pere Marquette, Erie in Chesapeake Ohio, ko bo predložen zvezni komisiji za meddržavno trgovino. Woodcock je odložil svoje ravnanjsko mesto pri železniški družbi Pere Marquette, da sprejme mesto v komisiji. Prav zanesljivo bo večina komisije sklenila, kar predsednik o-dobri.

Zadaj za Van Swearingenovim načrtom so močni newyorški bančni interesi, ki so že raztolmačili upravi, da se združenje izvrši v smislu Esch-Cumminsovega transportnega zakona. Oni pravijo, da bo Nickel Plate železnica delala konkurenco železnici New York Central, Pennsylvaniji in Baltimore & Ohio. Vzhodne industrije bodo imele od te konkurence izreden dobiček.

Ako je bilo napovedanih še premalo vzrokov in izgovorov za združenje, bodo navedli še druge. Kadar se močni bankirski interesi lotijo nekaj, od česar bodo imeli sami koristi, ne odnehajo zlepa.

VREME.

Chicago in okolica: V sredo nestalno. Naraščanje temperature. Sonce izide ob 5:24, zaide ob 5:21.

Vojak, komunist dobil 40 let zapore

Nezaslišana obsodba je razburila Havajčane; časopisi protestirajo.

Honolulu, Havaj, 6. apr. — Vest, da je prostak Paul Crouch pri 21. pešpolku ameriške armade na Havaju, bil obsojen na 40 let zapore pod pretezo, da je hotel organizirati komunistično ligo med vojaki, je zbudila tukaj veliko senzacijo. Obtoženi so še štirje drugi vojaki. Razprava proti prostaku Walterju Trumbullu se vrši danes pred vojnim sodiščem. Vseh pet je bilo nečastno odpuščenih iz armade.

Tukajšnji "Star Bulletin" ogorčeno protestira proti obsodbi, katero označuje kot znamenje največje strahopetnosti in katere lahko izkove odmeve od Washingtona do Moskve. List piše, da je kazen skrajno pretirana.

Vojaske oblasti molče o aferi. Kolikor je znano, je "rdeča zarota" v armadi prišla na dan pred nekaj tedni, ko je lokalni list "Advertiser" poročal, da je "ruski vojni minister Kremlin odstavil Trockija". Omenjeni vojak, ki so nato poslali uredniku lista popravek smešne vesti. Pitali so, da Kremlin ni imel nobenega ruskega ministra, temveč krajevno ime v Moskvi. To je dalo povod vojaškim oblastem za aretacijo vojakov in obtožbo pred vojnim sodiščem. Preiskava je dognala, da so aretirani vojak čelani komunistične organizacije na Havaju.

Nekotere ameriške univerze so pa res lepe!

Vodstvo univerze v North Carolini noče imeti nobenega predavanja o opicah. Sploh noče nič slišati o najbližnjih sorodnikih človeka!

Worcester, Mass. — Dr. Wolfgang Koehler, profesor naravoslovja na berlinski univerzi, ki letos predava na Clark univerzi o življenju opic, ne bo predaval o tem predmetu na northcarolin-skem vseučilišču kakor je bilo aranzirano. Vodstvo univerze v North Carolini je sklenilo, da se Koehlerjevo predavanje opusti, ker je nevarnost, da bi dljaki morda kaj sumili o evoluciji. Enaka serija predavanj je bila v-tirana v Tennesseeju, kjer je bil sprejet zakon, da se v javnih šolah ne sme govoriti o razvoju človeka.

Dr. Koehler je dolgo let pro-čeval jezik in navade človeških opic, o čemur zdaj predava. Modre šolske oblasti v Severni Carolini in Tennesseeju pa nočejo nič slišati o razumnosti človeških opic!

VOJAKI HOTELI LINČATI CASTNIKA MORILCA.

Manila, 6. apr. — Okrog 60 ameriških vojakov je hotelo več-raj linčati poročnika J. S. Thompsona, ki je v soboto ustrelil miss Audry Burleigh. Vojaske oblasti so zaprle vojake v barake in odvedle morilca na varno. Poročnik je izvršil umor iz ljubo-sumnosti, ko je drugi častnik spremljal deklico domov z neke veselice. Morilec je sam izročil vojaškim oblastem.

Toča naklestila romarje v Rimu.

Rim, 6. apr. — Silna nevihta s točo in ploho je divjala več-raj v Rimu. Okrog 5000 romarjev, ki so prišli ob priliki "svetega leta" v Rim iz raznih krajev, je bilo premočenih do kože, ko jih je ujela ploha in toča med kora-kanjem k cerkvi sv. Janeza Laterana, kjer so se vršile popo-ldanske ceremonije na cvetno ne-deljo.

Avstrijski podkancelar priporoča združitve z Nemčijo.

Dunaj, 6. apr. — Podkancelar Waber je včeraj pri Bismarcko-vi slavnosti v Gradcu dejal v svojem govoru, da edina rešitev za Avstrijo je združitve z Nem-čijo.

V ZAPADNI VIRGINIJI NI MIRU

KALILCI MIRU SO PREMOGOVNIŠKI BARONI.

Njih provokacije so postale že vsakdanja reč.

Morgantown, W. Va. — William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je dne 1. aprila govoril na shodu rudarjev, ki je bil izredno dobro obiskan. Govoril je za splošno stavko rudarjev v desetih severnih okra-jih Zapadne Virginije, da se obdrži jacksonvillska pogodba in stre kompanjska unija. Povdar-jal je, da se strinja, da je bil izdan oklic v časopisih za splošno stavko.

V okraju je bilo še osemnajst rudnikov, v katerih so delali organizirani rudarji. Lastniki teh rudnikov so navedli kot pretezo, da ne morejo več vzdržati konkuren-ze z neumnimi rudniki in odpustili so 4,500 rudarjev. V takih razmerah ni rudarjem preo-stale drugega kot poslati tudi svoje neorganizirane tovariše na štrajk. Poročila govore, da je ve-liko rudarjev v neorganiziranih rudnikih sledilo klicu. Lastniki neorganiziranih rudnikov zopet izjavljajo, da je bil na prvega aprila rudarski praznik in da ru-darji vsako leto praznujejo oblet-nico zmage za osemurni delav-nik.

Položaj še ni jasen in tudi na-tančno se ne more še povedati, koliko neorganiziranih rudarjev je v resnici zastavkalo. Uspeh je seveda odvisen od neorganizira-nih rudarjev.

BOJKOT GROZI AMERIŠKE-MU BRODOVJU.

New York, N. Y. (F. P.) — Prav lahko se dogodi, da bo ameriško brodovje proglašeno za "črno", ko poleti pripluje v av-stralska pristanišča. To se izvrši kot protest, ker so zvezne in državne vlade poslale delavce v je-če. Take dogodke napoveduje na-prej "Melborne Sun" v svojih člankih, ki ga prejema Tom Bar-ker, bivši avstralski mornar in zdaj načelnik newyorške pisar-ne za kuzbaško kolonijo.

Ako se ladja ali brodovje pro-glaša za "črno", tedaj je mornar-jem odpovedana služba v restav-racijah, gostilnah in na cestnih železnicah. List pravi, da radi-kalci agitirajo med delavci omen-jenih strok za bojkot. Na kratko povedano: Ako se radikalcem posreči pridobiti delavce za boj-ke, ki delajo v gostilnah in re-stavracijah, tedaj ne bodo dobi-li v gostilnah jedi in pijače. Njih grla ostanejo suha, kakor da so prišli v prohibicijonsko deželo.

Ministrski predsednik je oficijelno opazil zbiranje črnege o-blaka, kajti on apelira, da se naj delavci omenjenih strok ne bri-gajo za poziv.

Ako se bojkot res izvrši, tedaj takega bojkota ni doživelo še no-beno brodovje. Bojkot bo za po-morščake zelo sitna reč.

Hindenburg noče biti kandidat.

Berlin, 6. apr. — Stari maršal Hindenburg je odklonil prošnjo nekaterih nacionalistov, da bi on prevzel predsedniško kandidatu-ro mesto dr. Jarresa. Nacionali-sti, ki bi radi pridobili katoliške monarhiste na Bavarskem, so mislili, da bi Hindenburg pote-gnil vse monarhistične elemente na svojo stran, če bi bil kandidat. Monarhisti so v škripah, ker ne morejo dobiti kandidata, ki bi za-dovoljil protestantovske in kato-liške monarhiste.

"Rjava miška" ima mnogo snubcev.

London, 6. apr. — Dorothy Muriel Dennistoun, ki je igrala glavno vlogo v znanem london-skem škandalnem procesu, je prejela ženitvene ponudbe iz vseh krajev sveta, pravi pa, da je vse zavrgla. Dobila je tudi po-nudbe za filmsko igralko.

Finančna kriza v Franciji prinese nove volitve

Herriot pravi, da ne bo resigniral, pač pa bo zahteval razpust parlamenta, ako propade njegova predloga o prevzetju kapitala.

Pariz, 6. apr. Novejša vest se glasi, da je v Herriotovem kabinetu nastalo nesoglasje radi vprašanja kako se naj reši sedanja finančna kriza v Franciji. Novi finančni minister Anatole de Monzie se je upri socialistič-nemu načrtu prevzetja kapitala. On predlaga, da država izda za 45 milijard frankov novega denarja, naloži nov davek na tobak, užgalice, gazolin, sladkor, špirit in luksurijske in prodaja koncesije gotovih državnih monopolov.

Pariz, 6. apr. — Premijer Herriot je včeraj izjavil pri pojedini v Fontainebleauju, da bo imelo francosko ljudstvo zadnjo besedo o fešitvi finančne krize, če zbornica zavrne njegov načrt prevzetja kapitala. Herriot ne bo podal ostavke, temveč bo zahteval, da predsednik Doumergue razpusti parlament in takoj raz-piše volitve.

Načrt prevzetja kapitala, kate-rega so izdelali voditelji socia-listične stranke, ki ima v parla-mentu sto poslancev, določa, da država prevzame 40 milijard frankov (dve milijardi dolarjev) kapitala od onih, ki imajo 200,000 frankov ali več vrednosti premoženja. Socialisti so prepri-čani, da bo načrt sprejet, ako bo-do odločevali volilci, kajti ogrom-na večina volilcev nima toliko premoženja in le manjšina bo prizadeta. Mali kmetje, delavci, slabo plačani pisarniški usluž-benci in civilni uradniki bodo ne-dvomno glasovali za prevzetje kapitala in poslali v parlament pojačano levico.

Herriot je v svojem govoru razkril težko finančno situacijo Francije. Država ima danes 278 milijard frankov notranjega dolga poleg zunanjih dolgov Angliji in Ameriki. Država s takim bremenom nima več svobode v svo-jem gospodarstvu, je rekel pre-mijer. Edina od pomoč so nove zadolžitve v Angliji ali Ameriki ali prevzetje domačega kapitala, ki je mrtvec za državo, dokler le-ži v privatnih rokah. Vsi oni, ki imajo denar, morajo nekaj žrt-vovati.

OBLETNICA NAPOVEDI VOJNE.

Včeraj, 6. aprila, je preteklo osem let, odkar je Woodrow Wil-son formalno proklamiral, da ob-stoji vojno stanje med Združenimi državami in nemško cesarsko vlado. Napoved je sledila spre-jetju vojne resolucije v kongresu.

RUSIJA BO PRIDELOVALA SVOJ BOMBAŽ.

Washington, D. C. — Trgovski departament poroča, da je prejel iz Rima informacije, da bo Ru-sija v prihodnjem letu posadila več ozemlja z bombažovcem in sladkorno peso.

Tihotapski haremi v Turčiji.

Carigrad, 6. apr. — Turčija i-ma tudi svojo prohibicijo in običajna posledica je tihotapstvo. Moderna Turčija je prepovedala poligamijo ali mnogoženstvo. Bogatim Turkom se pa dobro zdi, če morejo kršiti prohibicijo. Tu-patam se pojavljajo tajni haremi. Pred kratkim je prišel na dan tak tihotapski harem. Neki Turk v Bartinu ob Črnem morju je v enem dnevu postal sedem-kratni oče. Ko je oblast stvar preiskala, je dognala, da ima tri žene, ki so rodile dva para dvojčkov, ena pa trojčke.

Močni potresi v Mehiki.

Mexico City, 6. apr. — Šest potresnih sunkov je bilo včeraj v državi Durango. Mesto Chalchihuites je zelo prizadeto. Okrog 10,000 oseb je izgubilo domove. Podrobnosti še niso znane. Potresi je bil tudi v drugih krajih Mehike.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Cicero \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inoizozemstvo \$5.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$5.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

UNION LABEL APPLIED FOR

Datum v oklepaju n. pr. (April 30-1925) poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne utavi list.

ŠTEVILKE GOVORE IN NE PRAVLJICE IN LEGENDE.

Gotovi ljudje, ki ne morejo pojmiti razvoja, ali ki žele, da znanost s svojimi resnicami nikdar ne prodre v širše ljudske kroge, da bo gospodujoči razred ložje izkoriščal delovno ljudstvo, zanikajo nauk o razvoju. V za-bitosti in sovraštvu do prave znanosti, ki sloni le na znanstvenih dokazih, grede tako daleč, da hočejo prepovedati v šolah, ki prejemaajo podporo od države, učiti nauk o razvoju.

Ti ljudje pravijo, da je to resnica, kar je zapisanega v bibliji; kar znanost uči, je pa laž. Zanje je laž, da so nekda na zemlji živeli veliki kuščarji, ki jih vidimo dan-danes v muzejih. Okamenine, ki pričajo, da se je nekda tam raztezalo morje, kjer so jih našli, so seveda tudi laž-njive. Ampak res je, da svet še ni star šest tisoč let, ker tako uči biblija. Okostja takozvanih predpotopnih živali, ki so že zdavnej izumrli, so lažnjiva, dasiravno se lahko vsak človek v današnjih muzejih prepriča, da so res take živali bivale na zemlji. Popolnoma resnična se jim zdi pa legenda o Noetovi barki, v katero je Noe od vsake vrste živali vzel po par, da so se zopet zaredile, ko se je umaknila voda. Ti ljudje ne razmišljajo toliko, da bi sebe vprašali, kako velika bi morala biti taka ladja, da bi vanjo lahko naložili po en par od vseh živali in po-trebno krmo za več tednov. Koliko ljudi bi bilo treba, da bi krmili te živali in pazili nanje, da druga druge ne umo-ri, raztrga in požre. Ampak tako je zapisano v bibliji in ker je tako zapisano v bibliji, pravijo, da mora vsak člo-vek verjeti, da je resnica, kar je v nji.

Lepa je legenda tudi o nebesih v bibliji, ampak zna-nost je dokazala nepobitno, da ni tam nebes, kjer jih je videl Jakob z lestvo vred, po kateri so hodili angeli gori in dol.

Zvezdoznanci so v zadnjem času dokazali, da je goto-va nebesna megla (zvezda) od naše zemlje oddaljena en milijon "svetlobnih let."

In kaj je eno svetlobno leto? Svetloba potuje s hitrico 186,000 v eni sekundi. Ako bi lahko prisilili svetlobo, da bi potovala v krogu, tedaj bi v eni sekundi švignila okoli ekvatorja sedemkrat in še bi ostalo lepo število milj. Svetloba napravi v enem dnevu 16,070,400,000 milj, v enem letu pa 5,865,696,000,000 milj. (Čitaj pet triljonov 865 milijard, 696 milijonov milj.) In ta zvezda je oddaljena od naše zemlje en milijon svetlobnih let. Torej ta zvezda, ki jo vidijo zvezdoznanci s svojimi najboljšimi daljnogle-di, je pričela svetiti kmalu potem, ko so izumrli veliki kuščarji in malo preje, preden se je rodil mamut, t. j. ve-lik slon, ki je že tudi izumrl, da je sedaj njena svetloba prodrla do zemlje.

Biblija pa pripoveduje, da svet še ni star šest tisoč let!

Komu naj torej verjamemo? Učenjakom, ki doka-žejo svoje trditve, ali ljudem, ki se sklicujejo na legende? Ako so nebesa nad zvezdami, kje so torej duše, o katerih pripovedujejo, da so šle v nebesa. V nebesih niso! Svet-loba, ki napravi v eni sekundi 168,000 milj pota, je potrebovala na tisoče in tisoče let, da je dosegla našo zemljo. Ali to še ni zadnja zvezda, ki so jo odkrili zvezdoznanci. V kolikor bolj se spopolnjujejo daljnogledi, toliko bolj oddaljene zvezde odkrijejo zvezdoznanci. Za to oddalje-no zvezdo so zopet druge zvezde in za njimi zopet druge itd. Kje so torej nebesa? Zvezdoznanci jih dozdaj še niso odkrili, dasiravno je razdalja do zadnje odkrite zvezde tako strašno velika, da se človeku, kar zavrti v glavi, ko prične računati.

Kljubtemu pa človek ne odneha z raziskavanji. Res je, da dandanes še marsikateri stvari ne poznamo, toda človeški duh ne miruje, dokler je ne dožene in gleda resni-ci v obraz.

Danes ni več vek, da bi se otroški možgani mučili z lepimi legendami, otroke je treba učiti spoznavanja res-nice, čeprav ni resnica prijateljem teme všeč. Le spozna-nje resnice bo človeštvo dvignilo na najvišjo stopnico kul-ture in civilizacije.

SLAME IZ NASELJEN

Broughton, Pa. — Spomlad je tu in slavček bo začel spomladno pesem. Gospodje operatorji je tu-di prirede rudarjem, zakaj začeli so kar na debelo pisati v časopi-sir, da bodo zaprli vse rudnike v pittsburskem distriktu. Rovi, da so preveč oddaljeni od indu-strijskega distriktu in da morajo plačati veliko voznino za premog do velikih tovarnov.

Zato mislijo zapreti rove in obratovati neunijske v W. Va. in Kentuckyju. Saj sta W. Va. in Kentucky bližje Pittsburgu, ka-kor rovi v okolici Pittsburga, in tudi voznina bo nižja za premog. Ampak to je obratno. W. Va. in Kentucky imata neunijske rove in bo več profita, čeprav bo voznina večja, zakaj oni ne gledajo, koliko stane voznina, oni plačajo tudi več, samo da ne delavcu v prid.

O delu nimam dosti poročati. Tukaj sta 2 rova, eden Pitts-burgh Coal Co., drugi Pittsburgh Terminal Coal Co. Rov Pitts-burgh Coal Co. obratuje po 2—3 dni na teden, ampak zaslužek je takšen, da je dosti samecv šlo v pečlarski klub. Pri Pittsburgh Terminal Coal Co. je stavka še osem dni, ker kompanija je pre-lomila jacksonvillako pogodbo, katera je že tako vsa kršena. De-lavce veže, da delajo po dva v enem prostoru in od mrtvega de-la ne plačajo nič. Zdej, ko so de-lavci dokazali, da niso vjetniki, nego svobodni delavci, so se go-spodje vzdignili pokonci in pove-dali delavcem, da so oni sami za-prili rov in da naj poberejo vsak svojo ropotijo na sonce, da jih več ne potrebujejo.

To je slika, kako se znajo ka-pitalisti postaviti, kadar gre za njihov interes. Zato delavci, ne kionimo z duhom niti v naj-večji sili. Utopljenec se prime tu-di slame. Tako delajo kapitalisti, samo da dosežejo svoj cilj.

Drugi novic nimam poročati, kakor da pri nas tudi obhajamo križev pot, zakaj pri nas imamo tudi verskih blaznikov, ki grede okoli gospoda fajmoštra, poseb-ne ob nedeljah. Pa res ne smemo pozabiti svojih verskih dolžnosti, zakaj to je sveto leto. Samo, za-koga je, za nas delavce je pro-kleto. Bog že ve, kaj dela, zato tudi gre delo bolj alabo to leto, da bomo imeli časa za na božjo pot v Rim.

Pozdrav čitateljem Prosvete! — J. Robash.

Iz okolice Finleyville, Pa. — Ze-dolgo ni bilo videti dopisa od tu, zato je potrebno, da se oglasim in povem o delavskih razmerah. Trije rovi, ki so tu, obratujejo polovično. Rudarjev je pa toli-ko, da bi mogli obratovati šest takih rudnikov s polno paro. Iz tega je razvidno, da je najmanj polovica ljudi brez dela. No pa za nekatere domačine tu še gre, kateri najrajši leže čeli doli. Spravili smo se tudi že nad re-grat.

O kakem napredku pri nas ni misliti. Vseeno naše društvo J. S. K. J. št. 148 priredi veselico dne 25. aprila v prid domači blagajni Slovenskega narodnega doma na Hackettu, Pa., točno ob sedmih. Veselica traja do polnoči. Zato vabimo vse bližnje in oddaljene rojake, člane S. N. P. J., kakor tudi S. S. P. Z. Ob slični priliki bomo tudi mi priskočili na pomoč.

Na veselici bo igrala izvrstna godba. Ne bo sicer kaka velika banda, bodo pa trije godci. Zato na veselo svidenje dne 25. aprila. —Frank Pernishek.

Fairmont City, Ill. — Navajen sem, kadar se prikažem v javno-sti, da prinesem kar celo butaro novic. Naj torej nekoliko napišem od leta 1924 in 1925. O ne-srečnih pokrajinah po južnem Il-linoisu ne bom poročal, ker mi niso toliko znane, čeprav sem ne-kaj ogledoval okoli po West Frankfortu. Veliko več bi lahko poročal iz mesta Murphysboro, pa o tem je bilo itak že precej poročanega. Urednik menda sedi pri velikem jerbasu, kamor odla-ga klavrne in ponavljajoče se do-pise ter pritožbe starih žensk.

Naj torej samo opišem o de-lavskih razmerah, kar je za nas glavno in najvažnejše. Premogo-rov posebno slabo obratujejo. Par jih je, ki delajo za tri četr-tine časa v tednu. Največ jih obr-atuje le po pol časa, a nekaj tu-di prav nič. Tovarne, kjer oprav-ljajo ženske delo, še najbolj vztrajno obratujejo in tako tudi klavnice.

Nekaj govore, da bodo posta-vili dve tovarni poleg velikega mosta. Tam se menda še najbolj izplača, ker tam žive zamorci, čr-no človeško blago, ki je še naj-bolj poceni. Več tovarov v Fair-mont Cityju obratuje s polno pa-ro, ker naročila prihajajo iz Nemčije in so plačana v zlatih markah. Delo v teh tovarnah se pa tudi teško dobi, izvzemši, ako se zna kdo narediti dobrega pri-jatelja pri supru. Narodnosti je v tem mestu vseh vrst, največ pa je Hrvatov in Čehov. Tudi Mehi-čanov ne manjka.

Lansko leto se je več rojakov zanimalo, da bi tu v družbi naje-li premogovnik. Sedaj sem našel v bližini Edgmonta, kjer smo zbrali rov za ceno \$75,000. Rud-nik ima železen dipelj, električno vzpenjačo, vse v dobrem položa-ju, tudi poslopje za umivanje, ko-vačnico, strojno hišo iz opeke, do-ber zračni rov in tudi je velika pi-sarna s tehniko, dve železnici, kubična kara. Poleg pride tudi pocestna železnica in tovarna, ki odvažata premog. Premoga je od sedem do osem čevljev. Rojake bi rad peljal pogledat, ampak bi-ti bi jih moralo najmanj šestde-set, da bi lahko plačali.

Pozdrav! — Stive Fabjan, R. R. N. Box 500, East St. Louis, Ill.

Prodaj za informacije

Odgovori na vprašanja.

Preddsedniki Združenih držav: George Washington, od leta 1789 do 1. 1797; John Adams, 1797 do 1801; Thomas Jefferson, 1801 do 1809; James Madison, 1809 do 1817; James Monroe, 1817 do 1825; John Q. Adams, 1825 do 1829; Andrew Jackson, 1829 do 1837; Martin Van Buren, 1837 do 1841; Wm. H. Harrison, 1841; John Tyler, 1841 do 1845; James K. Polk, 1845 do 1849; Zachary Taylor, 1849 do 1850; Millard Fillmore, 1850 do 1853; Franklin Pierce, 1853 do 1857; James Buchanan, 1857 do 1861; Abraham Lincoln, 1861 do 1865; Andrew Johnson, 1865 do 1869; Ulysses Grant, 1869 do 1877; Rutherford B. Hayes, 1877 do 1881; James A. Garfield, 1881; Chester A. Artur, 1881 do 1885; Grover Cleveland, 1885 do 1889; Benjamin Harrison, 1889 do 1893; Grover Cleveland, 1893 do 1897; William McKinley, 1897 do 1901; Theodore Roosevelt, 1901 do 1909; William H. Taft, 1909 do 1913; Woodrow Wilson, 1913 do 1921; Warren G. Harding, 1921 do 1923; Calvin Coolidge, 1923 do ... Ljubljana je na Gorenjskem. To smo že pred kratkim odgo-ovorili prav na tem mestu.—Po-zdrav!

IZ PRIMORJA

Fašistovski miličniki javni u-radniki. Rimska "Epoca" poro-ča, da je kasacijski dvor izrekel važno razsodbo v zadevi miličar-jev, ki se imajo smatrati za jav-ne funkcionarje, radi česar jim grede tudi pravice državnih u-radnikov.

Burja je vrgla kamen na glavo 37letnemu kamnoseku Antonu Ferlugi iz Kolonje pri Trstu. Mož je lomil kamenje pri sv. Ivanu v Drobnikovem kamnolomu. Naen-krat je hudo zapihalo in takoj nato je priletel Ferlugi na glavo kamen, ki mu je zasekal 12 cm dolgo rano na temenu. Ponesre-čenec je odšel najprej na zdrav-niško postajo, kjer so ga obveza-li, nato pa so ga odpeljali v bol-nišnico.

Smrt uglednega goriškega Slo-venca. Na Reki je umrl živino-zdravnik Franc Munih, rodom od sv. Lucije na Tolminskem. Mu-nih je prej šel čase služboval pri glavarstvu na Voloskem, zadnje čase pa je bil ravnatelj mestne klavnice na Reki.

Vesti iz Jugoslavije

Posmrtno delovanje Jovana Čaruge. Pred kratkim se je v I-vančigradu v Slavoniji obesil 15-letni trgovači vajenec Jakob Pavlovič. Govori se, da je neme-raval poskusiti, kako občutki so pri obešanju. Povod za njegovo dejanje mu je bilo poročilo o jus-tifikaciji Čaruge, katero je mar-ljivo čital v listih. Pri poizkusu pa se je neprevidnemu mladeni-ku zgodila nesreča. Stoli, na ka-terem je stal, se je proti priča-kovanju prevrnil in šala se je iz-premenila v bridko resnico. Pav-lovič je obvisel na vrvi in so ga našli mrtvega.

Zagoneten samomor v Toma-čevem. Posavska vas Tomačevo pri Ljubljani je doživela 17. mar-ca veliko senzacijo. Okoli desetih dopoldne je prišla v Semrajsčevo gostilno pri Sv. Križu neznan, približno 50 let stara ženska, ob-lečena v temen plašč in z rdečo šerpo na glavi, izpila hladno me-rico žganja ter potem vidno raz-burjena hitela proti Savi. Ljudje, ki so v potcu nakladali mlivko, so na tujo žensko postali pozor-ni in Marnova Micka je neznan-ko ogovorila, naj v mrzli burji ne hodi na savsko obrežje. Zagonet-na ženska ni ničesar odgovorila; zamahnila je z roko in hitela na-prej. Pozneje so slišali obupen klic; ženske ni bilo nikjer, ob škarpri pa so našli temen plašč in rdečo šerpo. Brezdomno je neznan-ka skočila v Savo in na-šla smrt v savskih valovih. Iden-titeta neznanke se doslej ni mo-gla dognati.

Samomor ruskega begunca. Na Spodnji Polskavi pri Prager-akem je služil kot hlapac ruski begunec Mihajlo Grenčup, ki je svoječasno dovršil na Ruskem štiri gimnazijske razrede. V pro-tirevolucijski vojni je prišel v Wranglovo armado na Galipoli, od tam pa v Jugoslavijo, kjer je po razpustu delavskih bataljo-nov stopil v službo pri posestni-ku Karlu Hrastniku na Spodnji Polskavi. Zadnji čas je bil zelo melanholičen radi svoje usode in je napovedoval samomor. Minu-lo soboto se je res ustrelil v prsa in kmalu nato umrl v starosti 22 let.

Samomor morilec. V Selu Sar-vaš pri Osijeku si je posestnik Iv. Kasper prezel za ostrim no-žem goltanec. Samomor je izvr-šil v trenutku, ko so prišli orož-niki v njegovo hišo, da ga areti-raj, ker je v prepiru umoril svojo ženo. Kasper je izvršil sa-momor s istim nožem, s katerim je dva dni poprej zaklal svojo ženo.

Umrli v Ljubljani. Hugon Koz-levčar, delavec, 32 let. — Josi-pina Gomilšek, vdova umirovlje-nega železn. nadzornika, 77 let. — Emica Pahor, hči knjigovodje, 4 leta. — Fran Kadunc, mehanik, 31 let. — Ivana Vrhunc, poslo-vodkinja, 42 let. — Josipina Beve, delavka v žrebljarni, 52 let. — Marija Kumin, kočarjeva hči, 27 let. — Mihaela Drnkar, delavka, 48 let.

Ostanki mamuta v Dalmaciji? — Kakor poroča splitska "No-vo Doba", so pri izkopavanju ne-kega vodnjaka pri selu Karaka-šica našli delavci na ogromno okostje diluvijalnega sesalca, ba-je mamuta. Uprava splitskega prirodoslovnega muzeja je stori-la potrebne korake, da se s ko-panjem takoj preneha. Kustos muzeja je odpotoval na lice me-sta, da pregleda zanimivo najd-bo, jo fotografira ter ukrene po-trebno za prenos zanimivega o-kostja v Split.

OBTOŽNICA PROTI DOHENY-JU IN KONZORTOM ZA-VRZENJA.

Washington, D. C. — Albert B. Fall, bivši tajnik za notranje zadeve, Harry F. Sinclair, Ed-ward L. Doheny in njegov sin Edward L. Doheny so bili krimi-nalno obtoženi zarote zaradi zna-nega teapotskega škandala. Vi-šje sodišče Distrikta Kolumbija je zavrglo obtožnico zaradi teh-nične napake. Pomožni justični tajnik Oliver E. Hogan se je na-hajal v sobi veleporote.

Distriktni pravdnik Gordon naznanja, da vloži priziv. On tr-di, ako vlada izgubi priziv, se bo vseeno lahko vložila obtožba zno-va. Advokati pa kažejo, že na-rdvo tehnično napako. Oni pravi-jo, da omejitveni rok poteče že prihodnji torek in da ni jasno, a-ko se na obtožence razeza iz-redni zakon, ki ga je kongres sprejel leta 1922 in po katerem rok traja šest let.

ŽARKOMET

Nekaj svobode je še ostala. Bigotne postave, inspirirane od fosiliziranega Bryana, lahko pridejo za nekaj časa po vseh dr-žavah ameriške Unije in potla-čijo resnico o evoluciji in javnih šolah. Nihče pa ne more potlačiti te resnice v privatni napredni šo-li in doma.

Čitajte poljudne znanstvene knjige o razvoju sveta in življe-nja. Seznanite s to resnico vaše otroke v zgodnji mladosti. Pelji-te jih večkrat v naravoslovski muzej. Tega nam ne more nihč zabraniti.

Amerikanizem.

Vsak dober Amerikan dela za hišo, ženo in avtomobil. Poleg tega je zavarovan, ima dovolj za tobak in dene vsak teden nekaj na stran za "deževne dni" — če je zdrav.

Kutarska mešanica.

Najboljša zabava je, gledati, kako kutarji mešajo socializem s protestantizmom in darviniz-mom, včas pa z židovstvom. En-krat zapišejo, da je socializem dete protestantizma, čez nekaj tednov pa to pozabijo in pravijo, da je socializem židovskega po-kolenja. Zakaj enkrat — vsaj za izpremembo — ne zapišejo, da sta imela tudi Mohamed in Buda prste zraven?

Miza je pogrnjena, samo gostov ni.

Patrovski dnevnik je zagotov-ljen. Vse je pripravljeno: stroj, papir, črnilo, urednikov polna iz-ba, reporterjev armada in cenzor z vrvo prepašen že ima galono rdeče tinte. Vse je — samo na-ročnikov ni.

Pertinentna vprašanja.

Kako je to, da gospodje, ki bi radi bili delavcu kažipotje, drve mimo nas v avtomobilu?

Dogodek št. 29.

Bilo je v jeseni 1910. Gospod M., precej trebušast, je rekel dni-narju Jakobu: "Jokel, ker si do-ber fant, boš šel v svinjak in ma-lo pokidal. Za priboljšek dobiš kozarček brinjeveca". Jokel je u-bogal. Ko je počistil svinjak, je poklical gospoda in rekel: "Pro-sim, poglejte, če sem dobro opravljen." Gospod M. res zleze v svin-jak, tedaj pa Jokel hitro zapre vrata in jih zapahne od zunaj. To je bilo zjutraj. Gospoda so iskali po vsi vasi in že so bili v velikih skrbih, kam je izginil. O-poldne pa je dekla, kot po nava-di, nesla pičo prašičem. Ščetarinar-ji so bolj krulili, najbrž zato, ker so imeli nepovabljenega gosta v svoji sredi. Ko dekla odpre vrata, skoči gospod prvi iz svinjaka in vpraša, kje je Jokel, toda Jo-kel je bil že davno daleč od vasi. Vsa vas se je smejala, samo tre-jalke so bile hude. Reke so, da bo Jokel gotovo pogubljen. To se je zgodilo v Vremah na Krasu. — A. Kovacich, West Frankfort, Ill.

Vsi za enega!

Cenjeni K. T. B.! Tukajšnji rojaki so vsi za enega — za ti-stega, ki prejema denar za cerk-ve in šole. Katoličani dajejo v imenu vere, bivši socialisti v i-menu bratstva, komunisti pa v imenu businessa. Župnik pobira v imenu denarja. Skoraj je imel prav oni dopisnik Prosvete, ki je v razpravi o pravih zapisal, da nekateri naši rojaki nimajo razu-ma 14-letnega otroka. — Puter-hov, Pueblo, Colo.

Krasna slika!

Francija nima denarja, ker Nemčija ne more vsega plačati. Ako pa Nemčija vse plača, bo Francija bankrotirala, ker ne bo trga za njene izdelke.

Anglija je v škripcih, ker ji Francija ne more plačati dolga. Ako pa Francija plača dolg, bo Anglija v kaši, ker ne bo mogla več pestiti Francije.

Nemčija je v stiski, ker nima trgov. Ako pa dobi trge, bodo za-vezniki v stiski radi konkuren-ce.

Boj za svobodo.

Vsakdo hoče imeti svobodo. Kapitalist zahteva svobodo izko-riščanja, stara garda svobodo blufanja in ciganka svobodo po-tegovanja. Kazimirski štab hoče imeti svobodo laganja in pone-umnjevanja.

RAZNE VESTI

ALI JE PROHIBICIJA UBILA VINOREJO?

Fakti govore, da jo je oživila.

San Francisco, Cal. — "Prohibicijska postava je samo to postavila, da ne delajo vina v vinogradih, ampak v kuhinjah. Resnično je dejstvo, da se zdaj več kalifornijskega grozdja spremeni v vino, kot kdaj prej."

Teh besed ni izpregovoril človek, ki ne ve, kaj govori, ampak govoril jih je R. L. Nougaret, skozi več let načelnik vinogradniške službe v kalifornijskem vinogradniškem departmentu.

V letu 1924 je bilo porabljenega prav malo kalifornijskega grozdja v državi za izdelovanje legalnega vina. Za to vino so porabili doma večinoma tako grozdje, ki ni preneslo preizkušnje madžornikov, ki pregledujejo sadje, namenjeno za izvoz iz države. Legalno izdelano vino se cenilo na 3.000.000 galon.

Leta 1916 je pa bilo izdelanega 42.262.475 galon vina. Leto kasneje pa 36.605.508 galon. To sta bili leti pred prohibicijo.

Poleg teh 3.000.000 galon legalnega vina, so mogoče napravili še 6.000.000 galon vina za domačo uporabo pod pretezo, da si družina napravi dve sto galon sadnega mošta za domačo uporabo. Dovoljen je prešanje sadnega mošta po dve sto galon je bilo izdanih trideset tisoč.

Ampak kam je šlo drugo kalifornijsko grozdje. Preden je bila uvedena prohibicija, se je pogostokrat slišala tožba, da postanejo vinogradniki berači, ker ne bodo mogli prodati grozdja. Od kar je prišla prohibicija je šla cena grozdja za izdelovanje vina na gori. Vinogradi se niso zmanjšali, ampak so se povečali. Grozdje za izdelovanje vina se danes izvaža v vse kraje Združenih držav in povpraševanje po njem se množi od leta do leta. Ti fakti se ne dajo utajiti.

Z drugimi besedami to pomeni, da je prohibicija izredno pomnožila vinske pive v Ameriki. Da se grozdje uporablja za izdelovanje neopojnega sadnega mošta, je pravljica. Vsak sadni mošt, ako pride v stik z zrakom, prične kipeči ali vreti in sadni mošt se počasi in po naravnih zakonih spreminja v opojno pijačo. Prohibicija ni torej prav nič omejila pivev, ampak jih še pomnožila.

Pa še nekaj drugega ima prohibicija na sebi. Dokler ni bilo prohibicije, ni mladina vedela, kako se izdeluje opojne pijače. Prohibicija je prinesla torej tudi to nepotrebno zlo. Prohibicija, kakršna je sedaj, je velika farsa, zato je priporočljivo, da zakonodajci revidirajo Volsteadovo postavo, da prohibicija ne povzroči še več hudega, kot je že storila.

BIVŠI KLANOVSKI ZMAJ OBTOŽEN NAPADA NA DEKLETA.

Indianapolis, Ind. — George E. Oberholtzer je obtožen D. C. Stephensa, bivšega klanovskega "velezmaja", da je njegovo hčer Mary Oberholtzer napadel, tepel z namenom, da jo ubije in ugrabil. Zaprisežena izjava pove, da so on, šerifov deputij Earl Clink in neki Earl Gentry odvabili dekleta v Chicago, kjer so ga napadli. Dekle je zapustilo avto v Hammond, Ind., da se vrne v Indianapolis z vlakom. Ko je izpla nekaj strupa, se je odločila, da se vrne s triperesno deteljico v Indianapolis.

Stephenson je moral položiti poroštvo.

SOCIALISTIČNA ZMAGA V BELGIJI.

Theunisova vlada je podala ostavko.

Bruselj, 6. apr. — Izid večrajšnjih volitev še ni znan v detajlih, vendar pa je gotovo, da je socialistična stranka zelo povečala svojo moč v parlamentu. Premijer Theunis je danes podal ostavko z vsemi svojimi ministri vred. Kralj je ostavko sprejel.

Sovjeti izpustili 1000 jetnikov.

Kijev, 6. apr. — Sovjetska komisija, ki preiskuje ruske ječe, je izpustila več ko tisoč jetnikov iz kijevskih zaporov. Med izpuščenimi je bilo več političnih jetnikov.

WHEELER JE NASPROTNIKOM ZA PETAMI.

On ne odneha niti za ped.

Washington, D. C. (F. P.) — D. A. Skinner, tajnik trgovske zbornice Združenih držav, je bil predsednik zvezne veleporote, ki je uvaževala obtožbo proti senatorju Wheelerju, ko se je pričela obtožba proti njemu v Montani "guncati". Ko je Wheeler povedal svojo zadevo veleporoti, jo je uprava poslala na počitnice za en mesec. Ob času počitnic je bil pa Skinner aretiran na obtožbo, da je vozil avto, ko je bil pijan. Ko so ga privedli na policijsko sodišče in se je izkazal kot tajnik trgovske zbornice Združenih držav, katere milijondolar-ska palača stoji nasproti Bele hiše, so ga hitro izpustili čistega kot nedolžno jagnje.

Ko je senator Wheeler na potu domov bival v Chicago, je omenil, da je bil Skinner obtožen pijanosti, ko je vozil avto. Omenil je tudi pritožbe, ki so bile izgovorjene, ko je bila veleporota v zasedanju in po katerih so bile te obtožbe zanikane. Distriktni pravdnik Gordon je takoj izjavil, da njemu ni nič znanega, da je kdo pričal dal opojne pijače in da ni bilo na nobeni priči opaziti, da je pod učinkom žganja. Skinner je pa rekel, da smatra Wheelerja za neprijaznega.

Na mnenje v Washingtonu vplivajo fakti, da so Wheelerjeva odkritja o kupčijah Harry Daughertyjeve "ohijske gange" v justičnem departmentu z milijonarskim tihotapskim krožkom za opojne pijače provocirala obtožbo. Kolikor večkrat bo naglašal Wheeler žganjarske stike s Coolidgevo administracijo, toliko več obtožb bo izrečenih napram njemu.

ALI BO TA NALOG KAJ IZDAL NAPRAM TRUSTOV-CEM?

Ponavadi pri njih lepa beseda ne doseže lepega mesta.

Washington, D. C. — Zvezna obrtna komisija je naročila desetim premogovniškim družbam, ki so poznane pod imenom North-western Dock Operators Association in pošiljajo mehki in antracitni premog iz Pennsylvanije, Zapadne Virginije, Ohija in Kentuckija na trge v Minneapolisu in St. Paulu, da opuste gotove manipulacije.

Ta kapitalistična zveza se je ustanovila, da prepreči prihod premoga iz Illinois na trg na severozapadu. Rudarji v Illinoisu so organizirani. Naobratno pa obratujejo družbe, ki tvorijo to nelegalno zvezo po Shermanovem protitrustovskem zakonu, rudnike z neorganiziranimi rudarji.

Odlok zvezne obrtne komisije prepoveduje tej kombinaciji vsak dogovor, s katerim misli kombinacija odpraviti konkurenco na premogovem trgu.

Ta kapitalistična zveza je do zdaj prodala do osem odstotkov vsega prodanega mehkega in antracitnega premoga. Akoravno je družba pod ceno prodajala premog trgovcem s premogom, da ni mogel prihajati premog iz Illinois na trg, niso konzumenti dobili premoga ceneje. Ampak trgovci s premogom so imeli večji dobiček.

V VEČINI BALTIMORSKIH TOVAREN JE SPOR KONČAN.

Povišanje mezd znaša 15 odstotkov.

Baltimore, Md. — Dolgo časa so se nekateri podjetniki upirali podpisati pogodbo z organizacijo krojaških delavcev Amalgamated Clothing Workers Union. Nasledlo so pa spoznali, da jim njih trma ne bo pomagala. Do zdaj je pogodbo podpisalo že več ko deset odstotkov podjetnikov. Mezda je bila povišana za petnajst odstotkov.

Čudeži se ne gode več.

London, 6. apr. — Petdeset kristjanskih Zuluov je te dni utonilo v Rdečem morju. Zuluji so hoteli ponoviti svetopisemski čudež in iti peš skozi morje, toda čudež se ni hotel zgoditi.

Turčija dobi zračno floto.

Carigrad, 6. apr. — Turška narodna skupščina v Angori je odločila glasovalo, da sme vlada porabiti \$60.000.000 za mornarico in \$13.200.000 za bojna letala.

NOV NAČRT PROTI LIGI NARODOV.

Washington, D. C. — Na zahtevo Pan-ameriške unije je James Brown Scott od Carnegiejeve ustanove izdelal načrt, da se latinske republike poslovo od zmanjavanja za ligo narodov. Ta načrt se predloži komisiji juristov, ki se snidejo prihodnjo zimo v Rio de Janeiru. Izdelanih je trideset točk, ki naj preprečijo vojskovanje in uravnajo stike dežel, ki pripadajo k Pan-ameriški uniji. Ena točka prepoveduje odstopiti teritorij neameriškim narodom. Druga prepoveduje začasnega zasedenja teritorija drugega naroda. Ob času nevarnosti med dvema ameriškima narodoma se sporno vprašanje predloži Pan-ameriški uniji. Pan-ameriška unija je po imenu svet vseh suverenih narodov na zapadni polovici zemlje; praktično je pa sestavek latinsko-ameriških diplomatov v Washingtonu, da osvoje mnenje državnega tajnika Združenih držav in da se pomaga vložiti severo-ameriški kapital v latinske Ameriki.

JURISDIKCIJSKA STAVKA SE TRAJA.

New York, N. Y. — Stavka zaradi spora med zidarji in ometarji še traja. Spori so nastali v Floridi, ker so zidarji opravljali delo ometačev. Na konferenci so se zastopniki zidarjev in ometačev le toliko sporazumeli, da predložijo sporno vprašanje pred eksekutivi obeh organizacij.

DVA RUDARJA UBITA V ZLATEM RUDNIKU.

Cripple Creek, Colo. — Dva rudarja sta bila ubita in tretji je smrtno ranjen, ko se je prepajalo dinamit v nabiti luknji v tukajšnjem zlatem rudniku Portland zadnjo nedeljo popoldne.

Protiokla naloga

Na ljubljanski osnovni šoli je dajal učitelj učencem računske domače naloge. Da bi se zanje učenci živjeje zanimali, je izbral naloge najraje iz življenja. Tako je naročil učencem III. razreda rešitev sledečega vprašanja:

"Koliko je dvakrat 12 litrov piva manj 18 čaš in 7 vrčkov piva?"

Dva dni nato je prejel učitelj sledeče pismo:

Visokopreblagorodni gospod učitelj!

Moj sin Jože je prinesel včeraj domov Vašo nalogo o pivu. Ker je zelo slab računar, ste mu dali že dvakrat kljuko, in tudi Vaše poslednje naloge ne bi nikoli rešil, ako bi mu ne pomagali vi: jaz, žena, pet otrok in dekla Milca. Poslali smo dvakrat po 12 litrov piva in potem smo izpili najprej 18 čaš (računane po 1/4 litru). Potem smo morali večerjati in potem smo začeli piti še 7 vrčkov (po pol litra).

Cepprav smo se vsi zelo trudili, nismo mogli naprej. Zato sem poslal še po pet slanihkov in pet kvarglov ter po dve veliki štruci kruha. Bilo je že okoli ene ponoči, ko smo bili tudi z vrčki gotovi. Nato smo zmerili ostanek in našli, da je še za 14 litrov piva.

Prosim Vas, gospod učitelj, da ne dajate otrokom več tako težkih in dragih računskih nalog. Reče, ki nima dovolj denarja in tako veliko familio, bi sploh take naloge nikoli ne mogel rešiti. A Vi bi mu čisto po krivici dali zopet kljuko. Če pa že morajo otroci računati na litre, vzemite rajši vodo namesto piva! Voda se vsaj lahko stran zliwa; 14 litrov piva pa se nam je pokvarilo, ker ni mogel nihče več ne piti ne jesti. Ali ni to greh? Ali ni škoda piva?"

Prosim, da moje prošnjo upoštevate, če ne, bom prisiljen, pritožiti se pri mestnem magistratu, ako pa še to ne bo izdalo, grem na vlado, na gospoda škofa ali celo na našega poslanca dr. Korošca. Potem bomo že videli!

Z odličnim spoštovanjem

Janez Veseljko,

hišni posestnik in bivši občinski svetnik.

Učitelj je odgovoril:

Gospod bivši občinski svetnik, Jože je dobil vendarle kljuko, za kaj popili ste 10 litrov ali pa ste pokvarili 16 litrov. Prosim, računajte še enkrat! Lahko poskusite z vodo. Zdravili!

Vdani

Jos. T., učitelj.

UJETNIK

(Beseda o svobodi.)

I.

O ljubosumnosti je bila rečena že marsikatera beseda, mnoga stroga obsodba, piker dovtip, pa tudi viteška obramba. Jaz za svojo osebo dam vsem prav: odobravam iz vsega svojega srca in podpišem tudi smrtno obsodbo na večalih (obesi naj se ljubosumnost, ne sodnik ali ljubavni nesrečnik!), popolnoma sem pri stranki onih, ki streljajo oostre palle na ljubosumnost, in z navdušenjem se obenem pridružujem tudi falangi onih, ki ljubosumnost branijo in v njej vidijo dokaz za ljubezen.

Pa si ne dam, dragi moji, očistiti neznačajnosti in breznačajnosti; kajti načela so nedotakljiva in nazoni moji primerno trdni, tako da jih ljubosumnost ne more doseči, kakor n. pr. nadležni veter ne doseže belih reber in sivih možganskih zavojev.

In naj bo končno že tako ali tako, naj imajo tudi drugi prav, namen imam lomiti kopje (viteško!) za obrambo ljubosumnosti in sem prepričan, da mi bo nazadnje dal vsako prav. Kajti izkušnja je več nego doktrinarska učenost in teorija in iz izkušnje bom branil ljubosumnost kot nekaj, kar je silna opora človeku v stiski in nevarnosti.

II.

Očeval in rešil sem si namreč na tej podlagi najljubše kar imam in to na tak način, da je precej verjetno, da bi si utegnil s tem receptom še kdo drug pomagati. In je bila moja svetilja v resni nevarnosti, da jo izgubim. In to bi bila zame silno težka izguba, ker sem z njo takorekoč živel že več let eno in isto življenje in si nič več nisem mogel misliti, da bi se dalo živeti brez nje, pa čeprav bi bil že davno star in siv penzionist. Tako se mi je vsesala v srce in dušo ta majna vzorna zvezda, da je vsak najmanjši oblak, ki jo je mogoče le mimogrede zasenčil, izval v meni strahovito bolečino, nato pa razpalil plamen gnjeva in divjeje kovaštva. Nasprotno pa sem se čutil tako srečnega in neizrekljivo blaženega, če sem videl okrog nje jasno nebo, da ne bi dal te sreče tudi za samo zveličanje svoje duše ne.

In vendar se je nekoč zgodilo, da sem postal v tej svoji ljubezni silno slab in omahljiv in tudi slep za vse nevarnosti, tako da je sploh čudo, da sem se sploh še izmazal.

Kriva je tega ona. Saj vam jo bom opisal, kako moč in vpliv je imela name. Neverjetno, kako človek lahko omahne!

III.

Nikdar si nisem domisljal, da se po mojih žilah pretaka sveto olje ali blagoslovljena voda, temveč vedel sem, odkar sem se prvič zares zlagal in za sto smrtnih grehov dano besedo poži, da imam pod kožo nerodno kri, ki se da le težko poboljšati. Kakor dinamit se mi je včasih zdela ta rdeča brozga: kadar je kje gorelo kako navdušenje, sem čisto gotovo jaz bil med onimi, ki so mi likovali postavljali najlepše oltarje. Najbolj pa me je razvnela svoboda, prostost. Sklepal iz tega, da mi je bil vsak ukaz tako neznanstveno zopern, da z mojo ubogljivostjo in poslušnostjo ni moj misel za red in disciplino prav nič bil na boljšem ... Narobe: za vsak ukaz, ki sem ga moral izvršiti (in če obenem ni bil tudi po moji volji) sem postajal nebrzdanejši in upornejši. Naravnost moj vzor je bil, braniti sleherni prosti trenutek pred navali in napadi teh ali onih dolžnosti. Tako sem se bil zaljubil v to divjo ciganko, da se niti v dekle nisem mogel zagledati in se zaljubiti, kakor je človeku potrebno, temveč sem, nalagan od raznih pesnikov in pesni, smatral ljubezen za sužnost in žensko za vladoželjno bestijo, ki samo na to gleda, da me vpreže in da bo potem fjakarila z menoj. Kar tresel sem se od razburjenja, če sem samo pomislil, da bi utegnilo kako bitje v krilu meni ukazovati. Zardeval sem od strahu in jeze. Vsi oni, ki so takrat ljubili in sem vedel zanje, so bili po mojem mnenju tako globoko pod menoj, da niti nanje nisem gledel drugače nego z najbolj globokim preziranjem, govoril pa o njih sploh nisem, ker zato ni bilo besed.

Toda kakor rečeno: v dinamitu je nekoč ob najbolj neugodnem

Slovenska Narodna

Ustanovljena 2. aprila 1904.

Podporni Jednota

Ustanovljena 17. junija 1907. v dravski Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik Vincent Calmar; podpredsednik Andrew Vldrich, R. F. D. 1, Box 163, Johnston, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk; tajnik bolniškega oddelka Blas Novak; gl. bingajnik John Vogrich; urednik glasila Jože Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POTRPNI ODBOR:

Martin Zelenikar, predsednik, Box 376, Barberton, Ohio; Frances A. Tauchar, 2627 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Krizanicki, 18111 Huntington Ave., West Park, Ohio; Mary Udovich, 2623 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Turbell, Box 22, Strabane, Pa.

BOLNIŠKI ODBOR:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrosi, Box 286, Moon Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Joseph Zorko, RFD. 2, Box 114, West Newton, Pa. Anton Selar, Box 104, Gross Kans., za jugoslopad. Frank Klun, Box 359, Chisholm, Minn., za sev. zap. John Gable, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadporni odbor:

Paul Berger, predsednik, 848 Willow St., Chicago, Ill.; Richard J. Zervant, R. No. 1, Hinsdale, Ill.; Frank Zajc, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Združitelni odbor:

Predsednik: Frank Aloš, 3124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jodha Owen, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.; John Ollip, 2638 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6238 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

POZORI: — Korrespondenca z glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PIŠMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se pošiljajo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORNE SE NASLOVJE: Bolniška tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobse se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru so najpošlje Paul Bergerju, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgornji.

Vsi prišli na gl. potniški osek se naj pošiljajo na naslov: Martin Zelenikar, Box 376, Barberton, Ohio.

Vsi dopisi in drugi spisi, razen tistih, oglest, naročena in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "PROSVETA", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

čas padla iskra in led in ves red je bil razbit kakor glinast lonec. Zagledal sem žensko — golo žensk — ako in ta je bila moja ječa dolgo časa.

Zunaj je cvetela najlepša pomlad in spomnil sem se, kako sem prejšnjo pomlad pričakoval z nekim sladkim zanosom, z neko naravno religijo in oboževanjem luči, solca in svobode. Zdaj pa so bile moje miali kakor obstreljena ptica, ki se plazi po tleh in ne more in ne more kvikati in samo čaka, kdaj jo pograbijo lovski pes. Nisem več bil sposoben, da vodim svoje misli: vsa moja fantazija je bila pri njej. Pa če je bilo okno odprto ali ne, videl sem jo meže in v temi prav tako natanko in vedno nago. Sam pred sabo bi bil najraje skril te misli, pa sem jih menda nosil očitno napisane na čelu; kajti zdelo se mi je, da se mi smije, kdor me sreča. Seveda, kakor sem prej jaz zaničeval druge, tako sem mislil, da sedaj drugi mene. In sem se že mislil preseliti. Pa je mična pajkinja morala opaziti, da se je v njene mreže zapletla muha in je prihitela, da jo zadrzne popolnoma.

Po kakšnih poslih, je vseeno in samo formalnost — ona je prišla k meni — in kletka zame je bila gotova in se tudi za mano zaprla. Bil sem popolnoma njen.

IV.

Končalo pa se je to takole, da je jetnik pobegnil. Gledal sem nekoč ptica v ptičnici. Ni bil to nikak kanarček, temveč neka divja, neukrotljiva žival, ki ni pokusila ne konoplje in ne vode, pač pa trdovratno čivkala in grabila s kljunom za žico. Saj bo poginila, sem si mislil, in že hotel na skrivaj ptica izpustiti (ni bil moj). Pa me je jecarica opazila. "Ne bo poginil, privadil se bo!"

Nekega dne pa ptica ni bilo, par žic pa je bilo pretrganih. Pogledal sem natanko, kako je to vendar mogoče: žice so bile na nekaterih mestih že močno zarjavle in tam so odnehale.

Moje misli so za tem pametnim ptičjem splavale v svobodo. "Zgrabil bom kletko tam, kjer je zanič!"

In dočim sem bil do sedaj pasiven jetnik, sem odsejal naprej prišel delati. Prej sem se bal in strahoval svoje kletke, mikavne pajkinje: zdaj pa mi je brepenenje po svobodi dalo moč, da sem jo pričel natanko opazovati. In nekega dne sem zopet zadihal pri svoji prejšnji ljubici svobodi in z začudenjem zri nazaj, kdo mi je mogel vzeti to prelepo zarjo. In sem zagledal kletko, ono mičeno pajkinjo in videl tole:

Najprej širok nos in obraz skoro brez barve. Nato nenavadno daleč vsak sebi razmaknjene oči in še te motne in brez ognja. In pa ta smeh — zdaj sem ga šele razumel — saj je ženaka ven-

darle bila malo manj ko beba-sta ...

Od takrat dalje se še bolj bojim za svojo prostost in se tresem zanj naravnost v ljubosumnem strahu. Nak, bolj je poginoti v svobodi v krempljih divje u-jede, nego v kletki po dolgi, dolgi sužnosti, kjer je oko čedanje bolj slepo!

Spominske znamke.

Boston, Mass. — Posebne poštne znamke, ki spominjajo na bitko pri Lexingtonu v ameriški revolucionarni vojni, so zdaj na prodaj, ko se praznuje 150-letnica omenjene bitke.

Južnoafriška revolta potlačena.

Capetown, 6. apr. — Revolta zamorcev v bivši nemški koloniji je bila večeraj končana brez prelivanja krvi, ko so vojaške čete južnoafriške Unije dospele na lice mesta.

Ali želiš znati pravilno pisati in čitati angleško? Naroči si "Slovensko-angleško slovnico", katero je izdala in ima na prodaj Književna matica S. N. P. J.

NAROČNIKI POZORI!

Znamenje (April 30.-1925) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljena, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljena vsoled napačnega naslova, pošite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago in Cl-cero za leto \$6.50, pol leta \$3.25, za člane \$5.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00. Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA"

2657 S. Lawdale Ave., CHICAGO, ILL.

Povesti starega rudarja

Piše Anton Reher.

(Dalje.)

Bila je krasna poletna noč. Po lepi deželni cesti sva stopala proti veliki vasi Kanah, kjer je bila doma moja spremljevalka. Po levi in desni strani ceste so se razprostirali zeleni travniki. Dekle je obstala na poti, še sedaj se mi je hotela izmuzniti, hotela je sama domov. Pa sem jo lepo vprašal: "Micika, zakaj se ti tako mudi brez mojega spremljevalstva?"

Vprašanje je kar prezrla. Rekla je, da bi rada videla, da bi jaz šel z njo domov v vas, kjer bi me predstavila svojemu očetu. Tam da se bom tudi lahko čez noč v postelji odpočil in drugo jutro pa lažje šel na vsakdanje delo. Nič kaj mi ni dišala ponudba. Le predobro sem poznal njene očeta in tri brate, katere smo rudarji včasih napodili iz kake mestne krčme, ko so tam razsajali. In tudi oni so me poznali. Če bi prišel v to vas, bi peči dzenovi cepci po mojem hrbtu.

IZZA KONGRESA

Zgodovinski roman. Pisal dr. Ivan Tavčar.

(Dalje.)

Polovica velega obraza se je skrila za široko kravato:

"Odpustite, gospa, če ne umejem vaših besed! Pošten, pošten pa je vsak Neri Corsini!"

"Svetlost," je nadaljevala odločno, "znano vam mora biti, da se je gospod sin približal moji hčeri, da ji je govoril besede, katere so ji zmedle glavo ter jo spravile v javno govorico."

Zavrnil jo je ironično: "Preslabo ste pazili na svojo hčer, gospa Češkova!"

"Pazila sem že," je odgovorila, "pa kdo more kaj takega zabraniti? V hiši je stanoval in niti na um mi ni prišlo, da bi se potomec stare in plemenite rodovine hotel igrati z mojo hčerjo."

"Očeti ga hočem, če je resnice kaj na tem." In hladno je pristavil: "Dostikrat si kuje človek nepotrebne upe ter vidi reči, katerih ni!"

Obstal je tik nje ter govoril z nepopisno oholostjo: "Glejte, dobra gospa! Moj gospod je veliki vojvod toskanski. Če bi le-ta hotel, da naj moj edini sin vzame njegovo hčer, bi si jo stari knez Neri-Corsini poprej malo ogledal. Prvič ima moj gospod toliko, da sam komaj živi! Drugič se pa pri nas majajo vsi prestolčki, tako da danes ne vemo, koliko časa bodo še stali. Take stvari so premale vredne in pameten človek jih ne more prezreti. Predno bi ji dal svojega sina, bi si jo ogledal! Verujte mi, signora!"

Zopet je postal prijazen: "Če se ne motim, prodajate steklo! Lepo zalogo imate. Morda bi vam ugajalo, prodajati beneško steklo. Bodite prepričani, gospa, da je najboljša steklo na svetu!"

Ves čas, ko je govoril, se je polagoma premikal k vratom. Prej, nego se je gospa Eliza zavedela, je stal že tik izhoda.

"Mudi se mi, imam še nekaj nujnih opravil! Saj veste, kako je, če se človek odpravlja na dolgo pot. Zbogom, zbogom, gospa!"

Sam ji je odprl. Ko je stala na hodniku, je minila vsa Češkova ošabnost. S tem jeguljastim diplomatom se ni dalo nič opraviti. Vedela je, da so vsi njeni in vsi upi hčere Fine uničeni!

Popoldne tistega dne je zbral Andrej Smole svoje prijatelje pri sebi v svojem stanovanju na Dunajski cesti. Okrog dolge mize so sedeli: France Jereb, dijak Prešeren, skriptor Kastelic, Metelko in Zupan. Prišli so, meneč da potrebuje prijatelj tolažbe in da jih je v ta namen k sebi povabil. Bili so potrti, le Andrej se je kazal veselega, kakor bi se ne bilo nič pripetilo.

"Kaj je, šleva Kastelic?" je vprašal skriptorja. Ta mu ni bil posebno simpatičen, zategadelj ga je navadno imenoval "šlevo Kastelica".

Šleva Kastelic je odgovoril čemerno: "Kaj naj bo? Mi mislimo, da nam boš ti kaj povedal?"

"Ob eni se je odpeljal knez iz Toskane!" se je vmešal Prešeren z žalostnim glasom. Upo da prijateljeva mu je segala do srca, da se je komaj ubranil solzam.

"In mladega je vzel s sabo! Sedaj se že drdrata proti Vrhniki."

"Ne govorimo o tem!" je prosil Smole. "Ne vem, kaj ti ljudje mislijo. Previsoki so zame! Svojo princesinjo naj oddajo, komur hočejo. O tem ne bomo več govorili. Ta račun je sklenjen in prečrtan!"

"Čemu si nas potem klical?" je vprašal Kastelic. "Mislimo, da iščeš pomoči v naši tolažbi?"

Andrej se je zasmeljal: "Tvoje pomoči, bratec Kastelic? Da me požira vrtinec v vodi, bi ti gotovo ne akočil za mano!"

Družba je pritrjevala. Andrej Smole je bil tudi nekoliko proroka! V trenutku, ko je Cop tonil v Savi pod Tomačevim blizu Ljubljane, je stal Kastelic na bregu. In ni se zmešal za prijatelja, ko je v valovih umiral. Hudobni jeziki so sikali, da je to storil ne z bojazljivosti, nego iz kruhoborstva, ker se je tresel za skledo, h kateri bi bil rad prisedel! Ali kdo ve, kako je bilo, in kdo naj danes obsoja

Ako bi bil sprejel mamljivo ponudbo lepe spremljevalke, gotovo bi potem ne delal celi mesec. Vse to mi je hitro šinilo v glavo. Po kratkem preudarku sem dejal: "Res, Micika, rad bi to storil, ker je tudi moja srčna želja stopiti pred tvoje starše in se predstaviti za snubca njih hčere, ali obžalujem, da danes ne morem, ker je že prepozno. Raje sediva še malo doli, da se pogovoriva bolj važne reči, predno se posloviva za celi teden." Obotavljala se je, da bi že sedla, ampak da se boji, ker ima belo obleko. Pa rekla je, da vseeno to stori, če ji dami uro. Nekaj čudnega me je spreletelo takrat, vendar sem odpel uro. Kar mraz me je obšel, ko sem jo imel v rokah. Koliko časa sem moral služiti, da sem prihranil za ta potrebni in krasni predmet. Zdaj ga pa tako hitro zapravim. Pa, kaj sem hotel, ko me je pa Micika vprašala zanjo! Če bi ne bil tako lep in mamljiv večer, bi ji ne bil dal ure. Globoko sem vzdihnil, ko sem ji jo izročil. Počasi se je pripravila, da sede, jaz pa sem bil toliko hitrejši in v trenutku sem že sedel zraven nje.

Naj mi dragi čitatelji oprostite, če ne bom opisoval podrobnosti, kako lepo je bilo tisti večer. Saj minulo je od takrat že 45 let, kako bi človek vse pomnil. Ne vem, kako se je zgodilo, da sva v lepi noči oboje zaspala na zeleni travi. Šele v pondeljek zjutraj sem se zbudil in slišal zamolklo tuljenje piščali, ki je klicala rudarje delat tam daleč pri "Joseph" šahtu. Hitro sem planil pokonci in uzri, da že gredo ljudje po cesti sem in tja. Polklical sem Miciko, ki je tudi trdno spala na zeleni blazini. Mela si je oči in vpraševala, koliko je ura. Milo sem pogledal in odgovoril, da ure nimam: "Veš, da sem jo sinoči tebi dal na zahtevo."

"No, bom pa jaz tebi povedala, koliko kaže," je rekla malomarno, a vendar ponosno. Sam sem dobro vedel, koliko je ura, saj slišal sem tuliti rudniško piščal. "Ali pa je ura navita?" je vprašala.

"Ni ne!" sem hitro odvrnil. Pa mi je rekla, naj ji pokažem, kako se ura navije, ker kaj takega sama še ni imela v rokah. Nisem imel mnogo časa, a to uslugo,

sem rekel, da že storim. Podala mi jo je v roke in kar zveselil sem se, ko sem imel zopet dragoceni predmet. "Vidiš, Micika, takole se navije," sem jo učil in vtaknil navito uro v telovnikov žep, kjer je bivala že več let. Urno sem se okrenil in smuknil preko travnika, ne na cesto, temveč kar proti gozdu, ker nič bi mi ne bilo ljubo, da bi Micika zdaj hodila za menoj.

Imel pa sem zapreko. Preko travnika se je pretakal širok potok, katerega ni kazalo drugega kakor preskočiti. Ampak jarek je bil preširok in pljusknil sem naravnost v sredino, da sem se znašel do pasu v vodi in blatu. Zasmehljiv ženski smeh sem zaslišal za svojim hrbtom, a še časa nisem imel ogledati se nazaj. Mudilo se mi je v gozd in skobal sem se iz jarka. V tem je tudi Micika pritekla do jarka, katerega pa ni hotela preskakovati v svoji beli obleki in se tudi ni hotela močiti kakor slovenski rudar, ki je vaje brestu po vodi. Slišal sem za seboj robate kletvice: "Du verfluchter windischer Hund!" in še več drugih primerljivih primkov.

Moral sem podvizati na dnevno svoje delo, med katerim sem cel teden premišljeval smešni dogodek. Takrat se mi je to zdelo neznansko lepo.

Dva tedna sta potekla. Nihče ni vedel o mojem početju. Ko sem pa stopil nekega večera v kmečko gostilno, kamor so zahajali tudi častiti duhovni očetje iz one hiše, od katere je bil tudi njih vodja na ravnateljstev ženskotovanju, sem videl gospoda v črni suknji, sklonjenega pri vogalu mize, ki je krmil svojega velikega psa. Hladil mu je juho s tem, da mu je drobil vanjo kruh. Ko je slišal, da je nekdo vstopil, se je dvignil in me "spostljivo" odgovoril: "O vi ste Reher. Slišal sem, da ste izvrstni rudar, pa ste tudi dober urar!"

Kar preslišal sem pozdrav častitega, kajti od nobenega človeka na svetu bi ne bil kaj takega pričakoval, najmanj pa od duhovnega očeta. Prava uganka mi je bila, kdo mu je povedal. Stopil sem mimo njega k drugi mizi in se vsedel tako, da sem hrbet obrnil duhovniku. Natakarcica, brhko dekle, ki me je poznala z imenom "luštni Tone z Joseph šahta", se je obrnila proti meni, ko je slišala zaničljivi odgovor župnika. Vendar mi ni ponudila kakega popravila, pač pa vprašala, s čem more poslužiti. Naročil sem kozarec pristnega lutomerčana. Izpil sem do polovice, kajti čutil sem potrebo, da moram odgovoriti duhovnemu očetu. Bil sem izmučen od napornega dnevnega dela in prav dobro mi je teknila kapljica.

"Ali niste razumeli, kaj sem rekel?" je vprašal duhovnik.

"To ni bilo nikako vprašanje, bila je trditve, gospod župnik!" sem odgovoril. "Ampak če že vprašujete, moram povedati, gospod župnik, da je resnica. Slovenski rudarji smo namreč dobro vajeni najmanj dveh poslov. Prvi je rudarski, ker smo rudarji, drugi pa je urarski, ker smo tudi neke vrste urarji!" Opazil sem, da mu rdeči obraz. V namestu, da ga zabavam, ker sam ni vedel, kaj govoriti, sem mu pričel pripovedovati kratko povest iz dobe, ko sem bil še šolarček ter me je oče poslal v župnijo. Kakor sem lani opisala, tisto sem povedal župniku in mu rekel, da se je tudi njegov kolega po stanu, jako dobro razumel na urarski posel."

Moj nasprotnik je gorel od jeze, a predno je mogel kaj odgovoriti, sta vstopila moža pri kuhinjskih vratih. Bil je lastnik krčme in za njim hlapec s krepelcem v roki. Videl sem vso resnost položaja, hitro izpil še ostalo vino in urnih nog odšel. Vse je namreč izgledalo, da mi hočejo vrhu vsega mojega dobrega dela še telovnik izprazniti.

Prejlanje je bila vesela stran življenja. Ampak rudarjevo življenje ima več slabih kot dobrih strani. Rudar je največji trpin na svetu, človek, ki rije globoko pod zemljo, ločen od belega dne in solca.

Predno smo lepo dolino na Štajerskem obsejli slovenski rudarji, ni bilo nobenega globokega rova, premog so kopali le na prostem, odgrebli so par čevljev zemlje in s površja nakladali premog. Ko so pa sčrpali premog s površja in so se jame poglabile,

so pustili nadaljevanje dela v globine, kar je stalo več let. Tudi do kamm so prišli, katerega plast je ležala nad mehkim lignitom. Ko so pričeli kopati rove, so začeli tudi zasipati površinske jame s odpadlim lesom, zavrženim premogom in odpadki. Vrh vsega pa je družba pustila navoziti prati, kjer so pozneje rudarske žene imele lepe vrtove za sočivlje in zelenjavo. Vse pa ni bilo zasuto, ostala je velika jama, v katero se je pozneje nateklo skoro do vrha vode, da je izgledalo kakor malo jezero.

(Dalje prihodnjič.)

Naznanilo rojakom in rojakinjam v Pennsylvaniji, Ohio in W. Virginiji.

Naznanjam, da se bom preselil iz 5239 Butler st., Pittsburgh, Pa., na 4921 Butler st., Pittsburgh, Pa., dne 15. aprila, 1925 in sicer v svoj lastni dom. V sled tega želim naznaniti vsem, ki pridete po svoje obleke iz raznih delov dežele, da bodete natančno vedeli za moj novi naslov, in me dobili v moji novi krojaški delavnici.

Želim se tudi zahvaliti vsem mojim dosedanjim odjemalcem in se njim priporočam še za naprej kakor tudi rojakom, ki še niso dosedaj moji odjemalci, da me poslušajo in se oglašajo pri meni, kadar žele imeti lepo in moderno izdelano obleko, niso nič dražje kot kje drugje in pri meni dobite vedno izvrstno krojaško delo. Dandanes gredo okrog ljudje, ki niti nimajo najmanjšega pojma o krojaštvu, nauče se vzeti mero in potem pa semnarsko obleko prodajajo ljudem za prve vrste krojaško delo, kar pa ni res. Valed tega apeliram, da predno kupite kje druge, se oglasite pri meni. Priporočam moje mojstersko izdelane obleke, vaš s spoštovanjem;

RUDOLF MESNAR,

4921 Butler Str., Pittsburgh, Pa.

(Adv.)

DA SKUHAŠ DOBRO PIVO, PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričate, da je doma pri nas, kuhani vedno le najboljši in najsonejši.

Grocerijam, sladničarjem in v prodajalne izločnine dajmo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

ZDRAVNIK JE REKEL PLUČNICA

Prišla iz prehlada in on se ni pred njo. Zaponnite si, za pravočasno pozornost, bi ne bilo obžalovanja.

Zdravniki so priporočali gorak bolgarski zeliščni čaj, da se hitro prehlad prehladi.

Bolgarski zeliščni čaj pomaga pri revmatizmu, zaprtosti, jeternim, obilnim in želodčnim nerednostim in v magu ustvariti močno zdravo kri.

Bodite gotovi, da uprivate lekarnarja po pravem Bolgarskem zeliščnem čaju v rudeče rumenem zavoju s mojimi imenom: 75c in \$1.25.

Opomba: Velike družine morale imeti vedno dovolj za 5 mesecev mo veliki družinski zavoj. Poljite na \$1.25 in jaz vam ga takoj pošljem po pošti. Naslovite name: H. H. V. Schlick, President, 8 Marvel Bldg. Pittsburgh, Pa.—(Adv.)

HIS MASTER'S VOICE Prave, glasne VICTROLE CENE

od \$22.50 do \$250.00.

Prave Victor plošče ali pa slovenske fine piano-plošče, dobite pri nas.

Pišite po ceni.

NOVE VICTOR PLOŠČE VSE PO 10 CLEVELANDSKIH PEVK IN IGALCEV NA HARMONIKI.

77987 Strunski, Miss Lovache in Miss Udo-

77988 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

77989 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

77990 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

77991 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

77992 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

77993 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

77994 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

77995 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

77996 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

77997 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

77998 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

77999 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78000 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78001 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78002 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78003 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78004 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78005 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78006 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78007 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78008 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78009 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78010 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78011 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78012 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78013 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78014 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78015 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78016 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78017 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78018 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78019 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78020 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78021 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78022 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78023 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78024 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78025 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78026 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78027 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78028 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78029 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78030 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78031 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78032 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78033 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78034 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78035 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78036 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78037 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78038 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78039 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78040 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78041 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78042 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78043 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78044 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78045 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78046 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78047 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.

78048 Sv. Lucija, Miss Mimi in Miss Milavee.